

Prof. zw. dr. hab. Stefan Kiedroń

Justus Lipsius en vier pausen. Vaticaan en Politica 1590-1591

In Justus Lipsius' *Politicorum libri sex* (1589) zorgden de passages over religie ("De una religione") voor een enorme opschudding. Hij zei dat men de ketters moest 'branden en snijden' ("ure, seca") als het nodig zou zijn voor het welzijn van een staat. Dat klonk als machiavellisme, een serieus verwijt. Na heftige polemieken verliet Lipsius Leiden en ging naar Leuven. Ook van de kant van de Katholieke Kerk kwamen verwijten, en zijn *Politica* werd begin 1590 op de *Index Librorum Prohibitorum* gezet. Lipsius wilde dit terugdraaien.

Er kwamen echter moeilijke tijden in het Vaticaan: in 1590-1591 kende het vier pausen: Sixtus V (1585-27.08.1590), Urbanus VII (15-27.09.1590), Gregorius XIV (5.12.1590-16.10.1591) en Innocentius IX (29.10-30.12.1591).

Intussen had Lipsius met behulp van zijn Keulse vrienden-jezuïeten, vicaris generaal van Mechelen Hendrik van Cuyck en kardinaal Roberto Bellarmini in Rome aan een 'gecorrigeerde' versie gewerkt. Pas de vijfde paus Clemens VIII (1592-1605) had een nieuwe *Index...* voorbereid. De eerste aanwijzing (1593) luidde: *Politica wél op de Index..., donec corrigatur* (tenzij gecorrigeerd). Dat deed Lipsius, maar alleen *deels*; hij wilde zijn houding *niet echt* doen veranderen. Met succes: op de nieuwe *Index...* 1596 werd zijn *Politica* niet geplaatst. *Constantia* had gezegevierd.

Link: Justus Lipsius en vier pausen, <https://cesnet.zoom.us/j/8374553831>

Meeting ID: 837 455 3831

Donderdag 4 november 2021, 11.00 uur.